

Zanašaje se tedaj na požrtvovavno domoljubje Svojih narodov in pričakovaje, da se bodo z ozirom na resnobne okolnosti dragovoljno posebni interesi umaknili edinemu velikemu cilju, namreč: skupno cesarstvo braniti in zaklanjati v tem, česar mu je k živetju neogibno potreba, — ukazujemo, zaslišavši Svoje ministersko svetovavstvo, tako:

Člen I. Deželni zbori: česki, dalmatinski, Galicije in Vladimirije s Krakovskim, Avstrije pod in nad Anizo, salcburški, štajarski, koroški, kranjski, bukovinski, moravski, šleski, tiroljski, predareljski, isterski, goriški in gradiški so razpuščeni.

Člen II. Napravijo naj se brez odloga nove volitve za te deželne zборе.

Člen III. Deželni zbori na novo izvoljeni in pa mestno svetovavstvo tržaško poklicani so na 11. dan februarja meseca t. l. v svoja postavna zbirališča.

Člen IV. Sklicani zbori deželni in tržaško-mestno svetovavstvo naj ne prejmejo druge predloge in oziroma drugega dela razen edinega tega, da se jim priobči ta Naš cesarski patent z naročilom vred, naj volijo poslance za izredni državni zbor.

Člen V. Izredni zbor državni sklicuje se na 25. dan februarja t. l. v Naše glavno in prestolno mesto na Dunaj.

Člen VI. Posvetovati se o ustavnem vprašanji bodi edina reč, s katero bode ta izredni državni zbor imel delo.

Dano v Našem glavnem in prestolnem mestu na Dunaji družega dne meseca januarja v letu tisoč osem sto šestdeset sedem, Našega cesarjevanja devetnajstem.

Franc Jožef I. r. (L. S.)

Beust l. r. Belcredi l. r. Larisch l. r. Komers l. r. Wüllerstorff l. r. John l. r. M. L.

Po najvišem povelji:

Vitez Bernard Meyer l. r.

Nove volitve za deželni zbor.

Ravno razglašeni cesarski patent od 2. dne t. m. ukazuje nove volitve za deželni zbor.

Te volitve so za našo deželo, naš narod in za celo cesarstvo neizrečeno važne. Zakaj prva naloga novega deželnega zbora bo ta, da voli poslance za državni svet na Dunaji, kateri ima po volji cesarjevi izreči se, kako bo Avstrija vprihodnje uravnana; kakošna bo avstrijska državna ustava (konstitucija). Zdaj se ima odločiti: ali dobimo ustavo, ki daje vsem narodom enako svobodo in enake pravice, ali da obvelja dvalizem, ki nam grozi državo na dvoje razcepiti, ter nas Slovane podvreči nemški in magjarski sili. — To je prva in glavna pomemba novih volitev.

Pa ravno tako važne so te volitve tudi posebej za našo deželo. Zakaj deželni zbor je gospodar vsega deželnega premoženja, in sklepa priklade k davkom (fronkom) za gruntno odškodovanje in druge deželne potrebe; on skrbi za povzdigo kmetijstva, obrtnijstva in kupčije; on daje in preminja deželne postave, izmed katerih omenimo le občinsko, potem cestno, potem postavo, kako se trdijo in popravljajo cerkve in cerkvena poslopja; on ima precejšnje pravice do šol in šolskega poduka; on ima pravico in dolžnost, da v vseh važnih, deželo zadevajočih rečeh vladi svete in pritožbe podaja; on se ima pognati, da se deželi ohrani premoženje, ali, kakor na Kranjskem, nekdanj po državi ji odvzeto (inkamerirano) povrne; da se preveliki davki znižajo; in sploh, da se napake, naj so vladne ali vladnih služabnikov, odpravijo; od njega slednjič pričakujemo, da nam želje in potrebe zastran narodne ravnopravnosti izpolni.

Zastran znižanja davkov je kranjski deželni zbor že dozdej toliko opravil, da se konec vsacega leta tistim gruntnim posestnikom, ki so zavolj preobloženja ali družih stisk z davkom na dolg, ali vès ali vsaj nekaj davka odpiše. Tako se je za 1864. leto 45.441 gold., za 1865. leto pa 149.277 gold. za celo Kranjsko odpisalo. In tako se bo odsihmal vsako leto odpisovalo.

Iz tega lahko presodimo, kako silno velika in važna je naloga deželnega zbora; pa kako velika in imenitna je tudi dolžnost deželnih poslancev.

Pomniti je pa tudi še, da deželni zbor, ki se zdaj izvoli, bo veljal spet šest let; toraj, kakor si zdaj posteljemo, tako bomo morali ležati celih šest let.

Zato nam ljubezen do domovine, do naroda, do cesarstva in naša lastna korist zapoveduje, da zdaj napnemo vse moči, da si prave možé za svoje poslance izberemo.

Deželni poslanec mora biti ne samo mož pošten, ampak tudi trdnega značaja, rodoljuben, izveden, neodvisen, srčan, ki se ne boji nobene zamere, ki se upa resnico vsakemu, tedaj tudi vladi v obraz povedati.

Na vso moč je tedaj paziti, da tukaj pravo zadene. Zatoraj premislite na tanko, dragi rojaki, koga si izvolite. Kdor se vam ponuja, poprašajte na tanko, kakošno je njegovo prejšnje življenje in delovanje. Ne verjemite mu, če se vam je še le zdaj začel prilizovati, pred je bil pa ves drugačen. Kogar ne poznate, tam poslušajte svet tacih mož, ki jih že po djanji poznate, da so naši deželi in našemu narodu resnični prijatelji. Posebno pa poslušajte tiste možé, ki so že v dozdanjem deželnem zboru djansko pokazali, da hočejo in znajo vašo in deželno korist braniti in zagovarjati. Nikar ne volite tega ali unega samo za to, da bi se komu prikupili; ali da bi se komu ne zamerili. To bi bil greh proti sebi samim in proti deželi. Pri volitvah se ni treba nikogar bati, razun edinega Boga in svoje vesti.

Da se nam volitve po volji izvrše, treba je nevtrudno delati, ljudstvo učiti in voditi, ter od krivih, zapeljivih misli odvracati ga.

V ta namen bodi prva skrb ta, da v vsakem kraji domorodci vkup stopijo in se posvetujejo, kaj storiti, kako ravnati, do katerih mož se obrniti; kateri prevzame to, kateri uno delo, potem pa srčno in brez odlašanja začeti.

Treba je dobro vedeti, kaj ljudjé mislijo, da jih je moči v dobrem potrditi, v krivem pa popraviti.

V mestih in trgih, ki posebej volijo, volijo občinski volilci naravnost deželnega poslanca; po kmetih se pa volijo in sicer v vsaki občini najpred izbiralci (Wahlmänner) in še le ti izberó deželnega poslanca.

Zato je treba na kmetih skrbeti, da se že za izbiralce pravi možje volijo; zakaj če so ti napačni, je potlej pri njih težko kaj opraviti.

Dobro tedaj pazite, domorodci, da se za izbiralce izvolijo pravi možaki, ki ne bodo tega ali unega metla, ampak ki imajo pamet in srce na pravem kraji. Predvarite že naprej, ktere boste nasvetovali; in vi, kateri imate pravico voliti, pojte gotovo tudi sami k tem volitvam, ter glejte, da se pravo zadene.

Imena izbiralcev si zapišite, da se najdejo, če je pozneje treba kaj do njih obrniti se.

Podučujte ljudi, naj se udeležujejo vsi, kateri koli morejo, volitve; naj se nihče na druge ne zanaša, ampak sam naj stori svojo dolžnost. Večkrat en sam glas odloči, da je volitev dobra ali slaba. Posebno izbiralcem, kadar bodo izvoljeni, prigovarjajte, naj pridejo vsi, kadar bo treba poslanca voliti.

Še to prosimo naše blage domorodce, da nam, zmenivši se med seboj in z ljudmi, pred ko mogoče oznanijo, ktere ga si ta ali uni kraj za poslanca želi, da ga bomo potem tudi očitno priporočili, in sploh da bomo v porazumljenji ravnali.

Vašim rokam, dragi rojaki, je zdaj izročeno delo, ki bo odločevalo o naši osodi, o naši prihodnosti. Ta misel vas navdihuj z energijo, srčnostjo, nevtrudljivostjo; in — Bog daj srečo!

Nove postave.

Prenaredba o nabiranju vojakov.

1. dan t. m. je prinesel dunajski vladni časnik z stran prenaredbe o nabiranju vojakov 3 novice. Ena zadeva načrt nove postave za vojaško službo, druga načrt nove postave za sklicano vojsko. Oboje je zdaj še le načrt, ki ga je cesar potrdil, pa ni še veljavna postava, ker ga imajo še popred zastopniki dežel odobriti. Jedro vse te prenaredbe je to, da v potrebi se ima vsak, kdor je telesno pripraven, na vojsko vzeti; izvzeti so le malokteri. Pa dozdej, kakor smo rekli, to še ni postava.

Postava, že zdaj veljavna, pa je to, kar bomo na kratko tukaj povedali. Cesarski patent pravi, da silna potreba je, da se pomnoži vojaštvo; zato se rekrutna postava, 1858. leta oklicana, premeni tako-le:

59 palcev (colov) mora meriti vsak novinec (rekrut). (Po prejšnji postavi je moral novinec 1. in 2. starosti najmanj 60 palcev meriti, 3. pa 61.)

Dolžnost za vstop v armado se okrajša na 3 leta. (Po poprejšnji postavi je nastopila ta dolžnost po dovršenem 20. letu starosti in je trpela 7 let.)

Vsi mladenči, vojaški službi podvrženi, 1., 2. in 3. starosti, to je, taki, ki so dopolnili 20., 21. in 22. leto, ako so za vojake pripravni, se brez izjeme vvrstujejo armadi. (Letos se kličejo v armado tisti, ki so bili rojeni leta 1844., 1845. in 1846.) Kamor je kdo, ali za pešca, konjika, topničarja itd. bolj pripraven, tje pride; kar je le mogoče, naj se spolni želja novincu, ako želi v to ali uno krdelo.

Kadar je v to ali uno vrsto dosti nabranih, se vsi ostali dajo v polk (regiment) dopolnitnega okraja, in potem, ko so se izločili tisti, katerim se ima po postavi odpust (urlavb) dati, se imajo uni, ki so bili v regiment dopolnitnega kraja vredjeni, po srečkanji (lozanji) odločiti za daljo službo v armadi, za vaje, ali pa za stanovitni odpust, dokler ne pride potreba, da se pokličejo v armado.

Služba v armadi je določena na 6 let v redovni službi (linii) in na 6 let v rezervi; rezerva pa se loči na dvojno: 3 leta spadajo v prvo, 3 leta pa v drugo rezervo. Tisti vojaki, ki so v redovni službi in v prvi rezervi, delajo prav za prav armado, ktera se armada za boj imenuje.

Ob času vojske se iz vojakov 2. rezerve napravijo posebna krdela in poklic njih je, da služijo v posadkah (trdnjavah) cesarstva in grejo iz države le o potrebi.

Oženiti se ne sme, kdor je vojaščini podvržen, pa ni že 3. vrste starosti dovršil, to je, kdor ni že čez 22 let star. (Po poprejšnji postavi se je smel ženiti, kdor je 2. vrsto, tedaj 21. leto dopolnil.)

(Konec prihodnjič.)

Podučne stvari.

Zavarovalnice življenja.

Zavarovalnica Gresham.

Že nekterekat smo v našem listu razlagali korist taci družtev, ktere človeku zavarujejo življenje, ne da bi človek ne umrl, ker to vsak vé, da se smrti nobeden ne ubrani, ampak da ima kaj živeti, kadar si več prisluziti ne more, ali da nakloni svojim otrokom, kadar dorastejo in takrat nekoliko premoženja za pričetek kake obrtnije, za žnitev itd. potrebujejo, ali da po smrti njegovi zapuščena rodovina kaj dobí itd. Gledé na vse to in še druge načine zavarovanja se tedaj taka društva po pravici imenujejo zavarovalnice življenja.

Ves svet je dandanes poln taci zavarovalnic in čedalje bolj se tudi pri nass poznavajo korist njihova, čeravno je še veliko ljudi, katerim so še popolnoma neznané. Al kdo se bo čudil temu, ako pomislimo, da se še zavarovalnice (asekuracije) ognja ne cenijo tako, kakor bi se ceniti imele! Tu in tam pogori vas, pa žalibog! le malokdo je zavarovan. Še manj kakor pohištév pa je ljudi zavarovanih. Tu in tam umrje oče, pa zapusti vdovo in otročiče v nadlogah; ako bi si bil svoje dni nekoliko goldinarjev pritrgal za zavarovalnico, kako dobro bi to delo zapuščeni rodovini.

Al ne samo malopremožni, temuč tudi bolj premožni ljudje so zapisani v taka društva, dá! celo cesarji, kralji in drugi velikaši so vmes. Najbolj se vrednost taci zavarovalnic spoznava na Angležkem že od starodavnih časov. In tukaj nahajamo posebno eno taci zavarovalnic, ktera zavoljo trdne denarne podlage, zavoljo skrbnega gospodarstva in poštenega delovanja največ zaupanja ima, in to je društvo, ki se imenuje zavarovalnica Gresham, o kateri so „Novice“ že govorile. Naj danes zopet nekoliko povemo o njej.

Od leta 1519. do 1579. je živel v Londonu na Angležkem nek imeniten trgovec Tomaž Gresham (izgovarjaj: Gres'sêm), ki je bil ustanovnik londonske borze. Slovel je po modri svoji glavi, nevtrudljivi svoji delavnosti in veliki poštenosti. Ko se je leta 1706. — tedaj pred 160 leti — ustanovila na Angležkem prva zavarovalnica življenja, krstila se je temu modremu in poštenemu možu v spomin zavarovalnica Gresham; hotela je namreč s tem imenom kazati svetu, da tudi ona hoče biti delavka po izgledu njegovem. Čedalje bolj se je širilo to društvo po Angležkem, pa je tudi po družih deželah seglo, kakor na Francozko l. 1848. in pozneje tudi v Avstrijo, kjer ima na Dunaji svoj sedež, svoje upravnike pa že večidel po vseh deželah cesarstva našega, tedaj tudi po Slovenskem. Če tudi so društva z imenom Gresham samostojna, vendar se nekako naslanjajo na angleško kot matico svojo. Med vodji avstrijskega Gresham-a nahajamo tudi imenitnega našega rojaka gosp. dr. Dolenca, c. k. dvornega in sodniškega advokata. Glavni inšpektor jej je gosp. Boskovič, kateri večkrat potuje po deželah našega cesarstva in si marljivo prizadeva, da so po vseh mestih marljivi upravniki, kateri razširjajo znanje te zavarovalnice, razlagajo ljudém, kako se moreš tako ali tako